

NYHEDSBREV

Nr. 3 - 2016

Arrangementskalender

Landsskuet 2016

Holdes fra 30. juni – 2. juli 2016. Følg med i nyhederne fra skuet her: <http://landsskuet.dk/>

Dyrskuer 2016

Oversigt over dyrskuerne i Danmark findes på Landbrugsinfo. Her kan de gældende sundhedsregler også findes: https://www.landbrugsinfo.dk/kvaeg/sider/videncentret_for_landbrug_kvaegs_dyrskueliste.aspx

Kødkvægsskuet 2016

Holdes 1. og 2. december i forbindelse med Agromek, som holdes 29. november til 2. december i Herning.

Afgræsning og udbinding

Af Ove Rugager Madsen, kvægbrugskonsulent, LMO Kvæg

Den milde vinter pegede hen mod en tidlig udbinding i år – men sådan gik det ikke. Men nu står græsset pænt, og græshøjden er ved at være der til udbinding. Enkelte steder står der næsten et første slæt – eller et sidste slæt 2015 alt efter temperament. Hvis der står et godt lag, og det er grønt uden store visne partier, er der ingen grund til at pudse det af, men man kan roligt ensilere et meget tidlig slæt. Det er ikke sikkert, det bliver førsteklasses kvalitet, men vil fint kunne anvendes til kvier og ammekøer.

Køerne kan komme ud, når græshøjde er 10 -12 cm. Det er selvfølgelig en forudsætning, at græsmarken kan holde til kotrafik, men det vil de kunne i langt de fleste tilfælde, især på lidt ældre marker.

Hold især øje med græshøjde langs hegn og i skovkanter. Her er temperaturen 2 – 3 grader over temperaturen ude i marken. Så får man et finderpeg om, hvor langt græsset er om ca. en uge. Græs kræver en jordtemperatur på omkring 7 – 8 grader, og kløver begynder at gro ved en jordtemperatur på ca. 10 grader.

Areal

Ved udbinding kan man normalt regne med et areal på 0,01ha/ko for hver FE, man planlægger køerne skal optage. Altså ønsker man en optagelse på 8 FE, skal der være 0,08 ha pr. ko. Dette areal kan man normalt regne med frem til 1. slæt. Når køerne udbindes, skal man vurdere, om græsset kan holde trit. Køerne må ikke græsse så hårdt i bund, at græshøjden kommer under 6 – 7 cm i ældre græsmarker og 8 – 9 cm i nye græsmarker. Derfor kan det være aktuelt at tildele et større areal i begyndelsen. Måske skal hele afgræsningsarealet tildeles fra begyndelsen, hvorefter arealet indskrænkes efterhånden, som græsset kommer i god vækst.

Højt sukkerindhold og lav strukturværdi

Græsset vil her i starten have et højt sukkerindhold. Det skyldes til dels høj solindstråling og kolde nætter. Derfor vil køerne i mange tilfælde få tynd mave. Der er ikke så meget at gøre ved det. Man kan til en vis grad bøde på den lave strukturværdi ved at sætte et bundt halm ud i folden.

Husk lidt ekstra mineraler i starten og især lidt salt. Det ekstra salt skyldes det normalt høje kaliumindhold i græsset fra foråret. Kalium er ofte skyld i græsforgiftning og dermed indirekte skaber magnesiummangel. Salt optages lettere i vommen end kalium og er derfor med til at forhindre græsforgiftning. Der er normalt tilstrækkeligt med magnesium i græsset fra naturens hånd!

I de senere år har vi oplevet en del tilfælde af græstetani (græsforgiftning) med dødelig udgang. Derfor bør man for en sikkerheds skyld tildele ekstra magnesium ved udbinding, hvis man har den mindste mistanke om, at magnesiumniveauet er lavt. Hvis man ser tegn på græsforgiftning – usikker og stiv gang, nervøsitet og muskelsitren ved hove og hals, og koen har svært ved at bedømme afstande - skal man især være opmærksom på tildelingen af magnesium.

Vand

Køer har et vandbehov på mellem 75 og 100 l vand pr. dag. Derfor skal karret være afpasset efter antallet af køer. Køer drikker ca. 15 l vand i minuttet og drikker 3 - 5 gange i døgnet. Derfor må der heller ikke være for langt til truget. Man siger, at der max må være 200 køer til et vandtrug, ellers drikker køerne for lidt, og det vil gå ud over mælkeydelsen, og/eller vil de optage for lidt græs. Hvis truget ikke passer til antallet af køer,

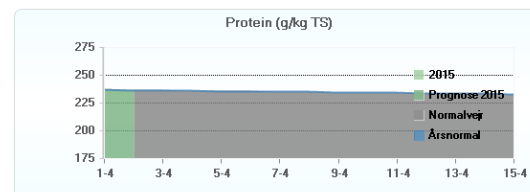
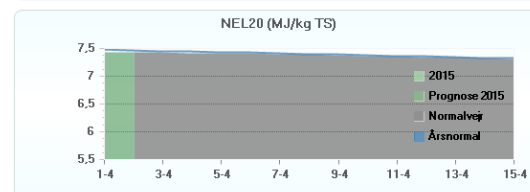
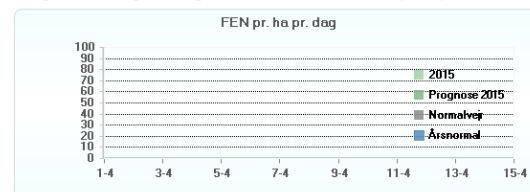
vil især de lavt rangerende køer ikke få tilstrækkeligt med vand.

Brug afgræsningsprognosen

Afgræsningsprognosen er et værktøj, der er udviklet som hjælp til at styre afgræsningen. Det sker ud fra græssets vækst, temperaturen og vejrudsigten i øvrigt. Prognosen er en stor hjælp til effektivt at styre græssets vækst. Prognosen findes på nedenstående link. Som det fremgår af det viste i 2015, er der p.t. ingen vækst, men prognosen igangsættes i løbet af få dage. Ud over det viste er der også grafer for sukker og protein. https://www.landbrugsinfo.dk/kvaeg/foder/grovfoder/afgraesning/sider/PL_afgraesningsprognose.aspx

Bemærk, at NEL 20 på 6,5 svarer til ca. 1,1 kg ts/FE efter det gamle system, og altså jo højere NEL 20 jo bedre kvalitet – altså modsat som for kg/tørstof pr. FE.

Prognose for afgræsningsmarken 2015 - Horsens (8700)

NEWS Hvad betyder nye krav til rottebekæmpelse for dig?

Fra 11. juli 2016 vil der ikke længere være midler godkendt, der kan bruges til permanent bekæmpelse af rotter og mus i rottekasser, hvilket tidligere var en udbredt praksis.

Men det er fortsat tilladt at bruge muse- og rottegift, så snart der ses spor af mus og rotter på ejendommen.

Læs mere på

https://www.landbrugsinfo.dk/Byggeri/Sider/KV-Hvad-betyder-nye-krav-til-rottebekampelse-for-mig-4049.aspx?utm_source=LI&utm_medium=email&utm_campaign=daily

NEWS Får dine dyr nok af de rigtige mineraler ved udbinding?

Af Tobias Volhøj, dyrlæge, Bindslev Dyrehospital

Når dyrene bliver lukket på græs, er det vigtigt at tilpasse mineralforsyningen til de nye forhold. Mange tænker ikke over, om dyrene får de mineraler, de skal have, når de er kommet på græs og

opdager først problemerne, når sygdom opstår. Men mangel på mineraler kan give produktions-tab, som man ikke umiddelbart ser bl.a. i form af ringere reproduktionsresultater og svagere kalve. Det kan koste på bundlinjen bl.a. i form af døde dyr, hvis man ikke er opmærksom på problematikken.

De forringede reproduktionsresultater kan bl.a. skyldes mangel på magnesium, kobber, zink, kobolt og mangan, hvilke er påvist på forskellig vis at påvirke reproduktionen.

Svage kalve, har de fleste hørt om, kan skyldes selenmangel, hvilket også er korrekt. Hvis man mister en svagfødt kalv, kan man indsende vævsprøver for at få bekræftet mistanken om selenmangel. Mangel på selen ses også hos hurtigt voksende kalve som stivsyge. Det viser sig i form af, at kalvene står meget stille og er meget stive i bevægelsen, typisk er kalven ved normal bevidsthed, har normal appetit, temperatur og respirationsfrekvens.

Magnesiummangel er et emne, som får opmærk-

somhed hvert år ved udbinding, da der hvert år ses dyr med tegn på magnesiummangel, også kaldet græstetani. Det ses typisk hos køer med kalv ved siden og giver symptomer som kraftige kramper, hvor koen i perioder kaster med hovedet og/eller smider sig og padler med benene, og til sidst dør koen, hvis det ikke opdages i tide. Der er højere risiko for køer med kalv ved siden, da de giver magnesium videre til kalven med mælken.

Der er ligeledes højere risiko på hårdt gødede marker, da optaget af magnesium i vommen bl.a. påvirkes af kvælstofniveauet i græsset.

Ring til din dyrlæge, hvis du mistænker mangelsygdomme, så I kan iværksætte yderligere undersøgelser eller behandling.

Det diskuteres altid, hvordan man bedst tildeler den korrekte mængde mineraler til sine dyr på græs. Når man tilbyder granuleret mineraler i en "væltepeter" eller som en melassebaseret slikkesten, vil der være nogle dyr, som tager mere end nødvendigt, mens andre vil tage mindre, end de har brug for. Ved at give mineraler sammen med lidt tilskudsfoder, kan man nemmere se hvilke dyr, der optager mineralerne og hvilke, der ikke gør, og man kan så nemmere holde øje med de mere udsatte dyr.

For at finde den bedste mineralblanding til netop din besætning, bør du spørge din fodringsrådgiver, da der er stor forskel på mængden af de forskellige mineraler i jorden, alt efter hvor man bor i landet.

NEWS Sidste nyt om Webdyr Plus

Webdyr Plus er i en konstant udvikling – det stopper aldrig. Så har I nogle oplysninger, som I gerne vil have ud på nogle udskrifter, så skriv endelig til Jørgen Skov eller Ann Margaret Sørensen. Ønsket bliver herefter vurderet og prioriteret for, hvornår det evt. kommer med i Webdyr Plus eller/og i DMS.

Ved logon på Webdyr Plus/Webdyr kan I også følge med i "Nyheder", hvor nye ting eller rettelser bliver beskrevet meget kort.

Det sidste nye er, at udskriften "Kødkvægskåring" er blevet udskiftet med udskriften "Kårede køer – dyr".

NEWS Ulovlige flytninger af kvæg har konsekvenser

Ulovlige flytninger fra det højprævalente til det lavprævalente salmonellaområde øger smitterisikoen i alle besætninger. Men det har særlige konsekvenser for køber og sælger.

Man må gerne flytte dyr på tværs af det høj- og lavprævalente område, hvis man har en græsnings- eller pasningsaftale, som er indgået inden 1. nov. 2015.

Det er ikke lovligt at flytte dyr fra det højprævalente salmonella-område til det lavprævalente. Desværre sker det alligevel, og det ærgrer embedsdyrlæge i Fødevarestyrelsen Anette Gammelvind.

”Reglerne omfatter jo netop tiltag, som hjælper med at udrydde salmonella – til gavn for alle besætninger,” påpeger hun. Anette Gammelvind tror dog, at overtrædelserne i de fleste tilfælde skyldes uvidenhed.

”Måske er folk ikke klar over, at reglerne er trådt i kraft, eller de ved ikke, hvor bedriften ligger i zonegrænsen”, fortæller hun.

Alle flytninger tjekkes

Men de ulovlige flytninger opdages. L&F Kvæg tjekker alle flytninger i Dyreregistrering, og de flytninger, som ikke er i orden, sendes videre til Fødevarestyrelsen. Herfra kontakter styrelsen landmanden, og han får en indskærpelse.

”En indskærpelse betyder, at vi gør opmærksom på, at han har gjort noget forkert - at han har overtrådt loven. Man kan kalde det en løftet pegefinger,” forklarer Anette Gammelvind. Med til indskærpelsen hører også, at Fødevarestyrelsen følger op efter ca. tre måneder og tjekker, at landmanden har forstået budskabet – at det ikke er sket igen. Denne opfølgning er gebyrbelagt og koster omkring 2.000 kr. Indskærpelsen betyder også, at sælgers besætning ryger i den kategori, hvor der er større risiko for at blive udtrukket til kontrol i forbindelse med fx dyrevelfærdskontrol eller Fødevarestyrelsens kampagner. For køber gælder det, at hans besætning pålægges offentligt tilsyn. Han må således ikke sælge dyr til levebrug – og besætningen placeres i salmonellaneau 2.

Mulighed for dispensation

Hvis man bor i det lavprævalente område og køber dyr ind, er det vigtigt altid at være opmærksom på, hvor dyrene stammer fra. Tilsvarende skal man være opmærksom på, hvor dyrene skal hen, hvis man sælger dyr fra det højprævalente område. Der kan i særlige tilfælde dispenseres for reglerne om flytning. For eksempel hvis man har nogle specielle avlsdyr af gamle racer, eller hvis en besætning skal lukkes ned, og man derfor skal af med mange dyr på én gang.

Regler for flytning

Det er forbudt at flytte dyr fra det høj- til det lavprævalente område.

Kalve til opfedning i slagtedyrsbesætninger må flyttes fra niveau 1-besætninger i det høj- til det lavprævalente område. Modtagerejendommen må kun levere dyr til slagtning.

Man må gerne flytte dyr på tværs af det høj- og lavprævalente område mellem egne ejendomme.

Man må gerne flytte dyr på tværs af det høj- og lavprævalente område, hvis man har en græsnings- eller pasningsaftale, som er indgået inden 1. november 2015 (fx kviepasning og naturpleje). Fødevarestyrelsen skal ligge inde med en kopi af aftalen.

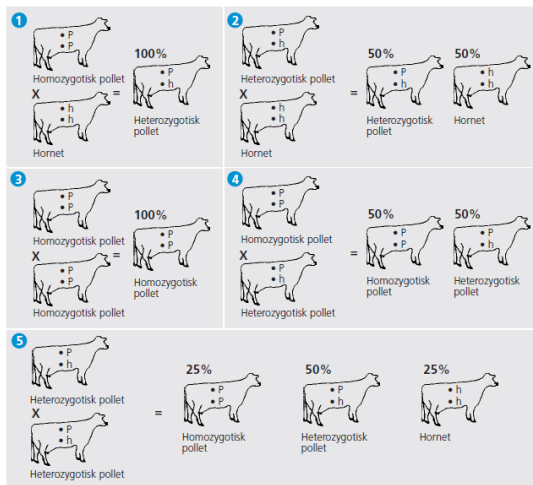

NEWS Test for polledhed, mere enkel end tidligere

Af Rikke Vingeberg, GenoSkan A/S

For nogle kvægracer er horn en del af kendetegnet, mens horn for andre kvægracer mere er forbundet med omkostninger f.eks. i forbindelse med afhorningen. Nedarvning af horn har været kendt i mange år, se tegning, men selve den genetiske baggrund er ukendt.

Nedarvning for naturlig hornløshed (polledhed)

Tegningen er lavet af Viking Genetics

Denne nedarvning for polled gælder ikke for scurs (små hornstumper). Nedarvning for scurs er meget mere kompleks, så den kan ikke beskrives ud fra tegningen.

Udviklingen af horn er recessivt og nedarvning for horn er entydig. Dvs. hvis et dyr skal udvikle horn, skal det arve egenskaben fra begge sine forældre – se tegningen. Undersøgelser har vist, at hos kvæg ligger den genetiske baggrund for horn i et område på kromosom 1.

For tidligere testmetoder skulle vi have en masse information om dyrets afstamning, inden det kunne bestemmes, om et dyr var homozygotisk

polled eller ej. Ofte skulle der laves supplerende analyser på individer i dyrets afstamning. Dette gjorde, at det ikke altid var muligt at bestemme polled status på et dyr, hvis der enten har manglet information eller materiale på et dyr i afstamningen.

Med de nye testmetoder, som GenoSkan A/S har anvendt siden januar 2014, kan en enkelt test af selve dyret vise, om det er homozygotisk eller heterozygotisk polled. Der skal ikke nyt materiale til på et dyr, der fx allerede er forældreskabsbestemt. Testen kan fint laves på den samme prøve.

Flere forskningsgrupper rundt om i verden har gennem mange år arbejdet på at finde frem til den genetiske baggrund for polledhed. Der har gennem tiden været flere test på markedet, som kun har været brugbare i en eller flere racer. En tysk forskningsgruppe har gennem de senere år arbejdet på at finde genetiske markører, der er relateret til udvikling af horn i alle racer. Ud fra dette arbejde er det nu muligt at teste polled dyr og dermed fastlægge det enkelte dyrs polled status uden forudgående kendskab til afstamning, og nedarvning af polledhed i afstamningen.

En variant af horn er scurred. Disse hornlignende gevækster sidder ikke fast på kraniet, og det er derfor muligt at bevæge dem. Det er dog beskrevet i flere tilfælde, at disse udvækster sidder så fast, at det ikke er muligt at flytte dem. Den genetiske baggrund for scurred er lokaliseret på kromosom 19, og er altså næsten uafhængig af udviklingen af horn. Nedarvningen af scurred er mere kompleks end for polledhed, og der er endnu ikke en test på markedet, der kan bestemme, om et dyr er scurred.

For priser og muligheder kontakt venligst GenoSkan A/S, på tlf. 89992510 eller order@genoskan.dk.

Nyhedsbrevet udkommer ca. 4 gange årligt, og derudover kommer ca. 10-15 små Hot News med aktuelle emner.

I introperioden (frem til den 1. januar 2017) er nyhedsbrevet og Hot News gratis at modtage. Derefter vil prisen være 250 kr. + moms om året.

Ønsker du at tilmelde dig til Dansk Kødkvægs nyhedsbrev i introperioden, bedes du venligst klikke [her](#).

